

Mikroekonomie

Př. 1 Úvod do mikroekonomie

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Stručné dějiny ekonomických teorií

- STAROVĚK

- Homer, Solon, Platon, Aristoteles
- Sv. Augustinus, T. Akvinský

- NOVOVĚK

- Merkantilismus (15 století-1/2 18 stol.)
 - Thomas Mun (1571-1641)
 - „Bohatství Anglie v zahraničním obchodě“ (1644)
 - politika aktivní obchodní bilance

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Klasická škola-předchůdci

- 2. pol. 18 stol-70 léta 19 stol
- Předchůdci-filosofové přirozených zákonů
- W. Petty
- J. Locke
- D. Hume (1711-1776)
 - zákon o vyrovnání platební bilance

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Klasická škola

- A. Smith (1723-1790)
 - 1776 „Pojednání o původu a podstatě bohatství národů“
- T. Malthus (1766-1834)
 - 1798 „Esej o populaci“
- D. Ricardo (1772-1832)
 - 1817 „Zásady politické ekonomie a zdanění“
- J. Say (1767-1832)
 - ▶ J. S. Mill (1806-1872)
 - 1848 „Zásady politické ekonomie“

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Absolutní a komparativní výhoda

- Teorie absolutních výhod

	Sukno	Obilí
USA	100	100
UK	100	50

- Teorie komparativních výhod

	Sýry	Víno
UK	3	4
Portugalsko	1	2

- Přírodní podmínky
- Know how/talent
- Relativní vybavenost výrobními faktory/přírodními zdroji

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Historická škola

- Německo 1. pol 19 století
- Předchůdce- Friedrich List (1789-1846)
 - ▶ Teorie nezralého průmyslu
- Bruno Hildebrand (1812-1878)
- Gustav Schmoller (1838-1917)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Marginalistická revoluce

- W. S. Jevons „Teorie politické ekonomie“ (1871)
- C. Menger „Zásady národohospodářské nauky (1871)
 - ▶ TEORIE MEZNÍ UŽITEČNOSTI

- J. Clark „Rozdělování bohatství“ (1899)
 - ▶ TEORIE MEZNÍ PRODUKTIVITY

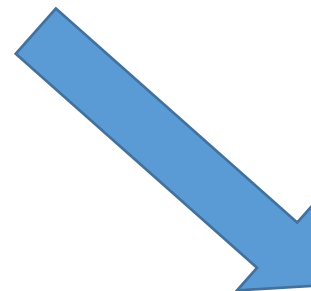
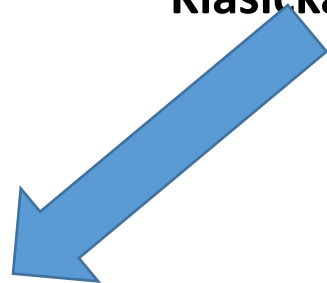
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Marginalistická revoluce

Klasická škola

Neoklasická škola

- Cambridgeská škola
- Lausannská škola

Rakouská škola

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Rakouská škola

- C. Menger
- E. Boehm-Bawerk
- L. von Mises „Ekonomická kalkulace v socialistickém státě“ (1920)
- F. A. Hayek „Cesta do otroctví“ (1944)
- J. Schumpeter „Teorie Ekonomického vývoje“ (1912)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Cambridgeská škola

- A. Marshall „Zásady ekonomie“ (1890)
- A. C. Pigou „Bohatství a blahobyť“ (1912)
- V. Pareto

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

J. M. Keynes - keynesiánsktví

- J. M. Keynes (1883-1946)
 - 1936 „Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz“
- J. Robinson (1903-1983)
- Richard Kahn, Roy Harrod, Alvin Hansen
 - rozkvět 40-60 léta 20 stol
 - 80. léta 20 stol – Neokeynesiánsktví
 - O. Blanchard, J. Tobin, A. Okun, D. Romer, S. Fischer, E. Phelps

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Neoklasická syntéza

- J. R. Hicks „Pan Keynes a klasikové“ (1937)
- F. Modigliani
- P. Samuelson

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Monetaristická revoluce-Chicagská škola

- 70. léta 20 stol
 - Řešení problému inflace
 - M. Friedman – adaptivní očekávání
 - G. J. Stigler
 - G. Becker
-
- ŠKOLA RACIONÁLNÍCH OČEKÁVÁNÍ
 - R. Lucas
 - R. Barro

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Předmět ekonomie

- Ekonomika – „ten, kdo spravuje domácnost“
 - Domácnosti i společnost musí rozhodovat o alokaci **vzácných zdrojů/statků**
- X
 - **volné zdroje/statky**
- Ekonomie – věda – studuje **jak společnost alokuje své zdroje (jak jsou vzácné zdroje alokovány mezi různá alternativní užití tak, aby byly uspokojeny lidské potřeby):**
 - jak se **domácnosti** rozhodují kolik hodin pracovat, co si koupí za svůj **důchod**, jaké budou jejich úspory a jak je budou investovat
 - Jak se **firmy** rozhodují o tom **co, jak a pro koho** vyrábět
 - Jak stát může ovlivnit ekonomické prostředí a interakce mezi ekonomickými subjekty

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Předmět ekonomie

- Mikroekonomie

- Chování jednotlivých ekonomických subjektů
- Cílové funkce –domácnosti - maximalizace užitku (podle preferencí)
 - firmy- maximalizace zisku (volba výstupu a ceny)

- Makroekonomie

- Zkoumá **agregované** veličiny – z pohledu ekonomiky jako celku (agregátní cenová hladina, HDP, nezaměstnanost)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Trh a cenový systém

- Úloha ceny
 - Informativní (přenáší informaci z trhu k výrobcům a spotřebitelům)
 - Motivační (motivuje výrobce a spotřebitele, aby změnil svůj **výstup**/spotřební koš)
 - Alokační (na základě informací z trhu se re-alokují vzácné zdroje tak, aby byly využívány **efektivně**)

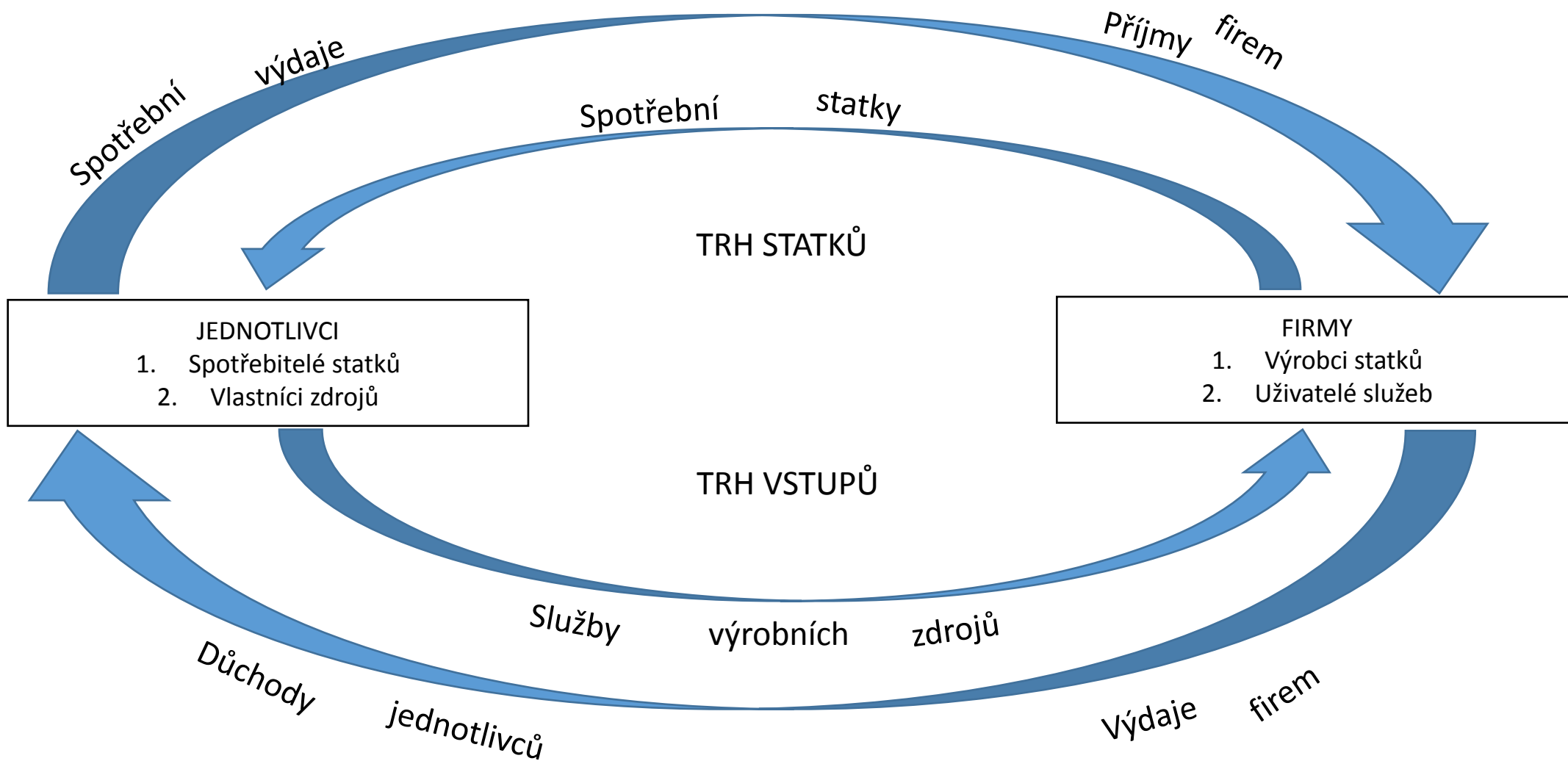
Cenový systém a trh zajišťují efektivnost ekonomických činností.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ekonomický koloběh

Trh a konkurence

Co, jak a pro koho

Ekonomické systémy:

- Zvykový
- Tržní
- Smíšený
- Příkazový/centrálně plánovaný

Konkurence:

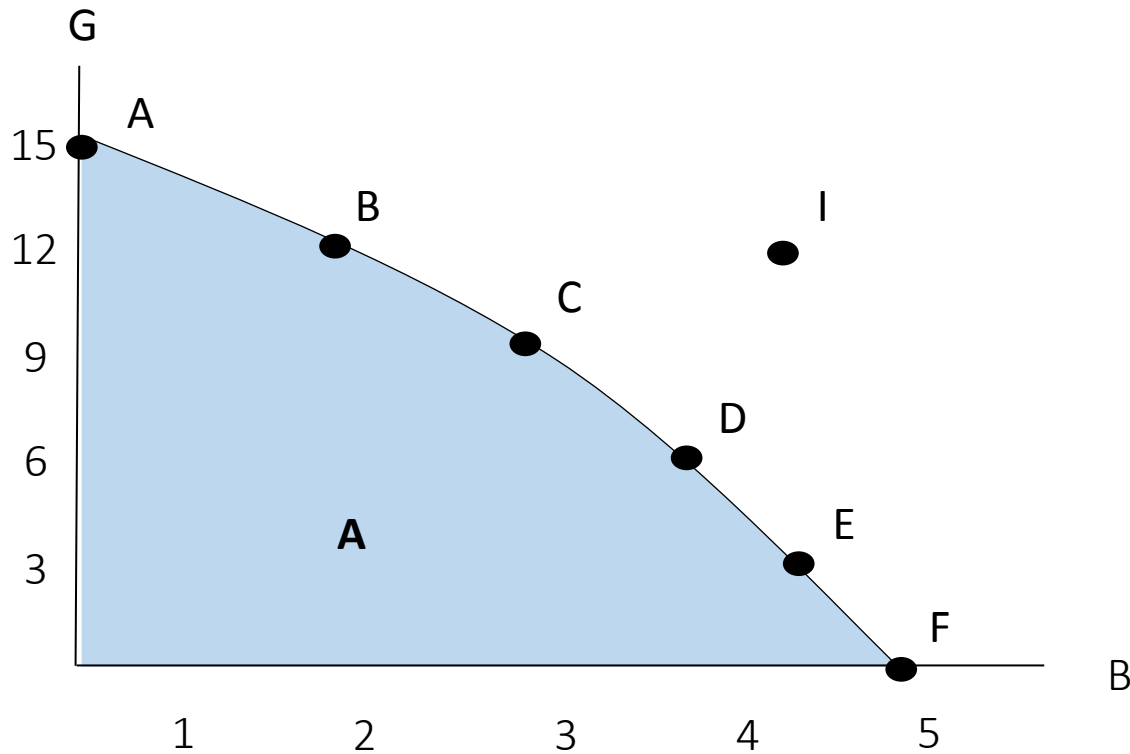
- dokonalá
- nedokonalá

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Hranice produkčních možností

Zákon vzácnosti

Náklady příležitosti

Zákon klesajících výnosů

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Deset principů ekonomie

- **1. Lidé volí mezi alternativami**

- Nic není zadarmo – chceme-li získat věc, na které nám záleží, musíme se obvykle vzdát jiné věci, na které nám rovněž záleží (studium/spánek/kolo, zbraně/máslo, životní prostředí/HDP, efektivnost/rovnost)

- **2. Cena věci se rovná tomu, čeho se vzdáte pro její získání**

- Ekonomické subjekty musí volit mezi alternativami – porovnávají náklady a užitek z alternativních možností
- **Náklady (obětované) příležitosti**

- **3. Racionální lidé myslí v mezních veličinách**

- A. Smith – paradox vody a diamantu
- **Mezní změny** veličin
- Racionální subjekt provede krok pouze tehdy, když **mezní přínos** převýší **mezní náklady**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Deset principů ekonomie – pokrač.

- **4. Lidé reagují na pobídky**

- Lidé mění chování v reakci na změnu nákladů či přínosů

- **5. Obchodobáním si mohou polepšit obě strany**

- Když dvě země obchodují, může si polepšit každá z nich díky specializaci

- **6. Trhy obvykle zefektivňují ekonomickou aktivitu**

- A Smith – Bohatství národů, 1776- princip neviditelné ruky trhu

- **7. Vlády mohou někdy zlepšit fungování trhu**

- Selhání trhu
- Externalita/Internalizace externalit
- Tržní síla
- Rozdělování ekonomické prosperity

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Deset principů ekonomie – pokrač.

- **8. Životní úroveň země závisí na její schopnosti vyrábět statky a služby**
 - Produktivita
 - Fiskální politika
- **9. Tiskne-li vláda příliš mnoho peněz, ceny stoupají**
 - inflace
- **10. Společnost je vystavena krátkodobé volbě mezi inflací a nezaměstnaností**
 - Nástroje fiskální a monetární politiky – ano či ne?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Metoda ekonomie

- **Vědecká metoda** – nezaujaté pozorování a prověřování teorií
- **Předpoklady**
- **Ekonomické modely**
 - Model ekonomického koloběhu, HPM
- **Pozitivní a normativní analýza**
 - Pozitivní výrok je popisný, vyjadřuje tvrzení o tom, jaký svět je
 - Normativní výrok se pokouší stanovit, jaký by svět měl být, obsahuje též etická, náboženská, nebo filosoficko-politická stanoviska

Proč spolu ekonomové ne vždy souhlasí?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

